

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ เพศ อาชีพ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 375 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทั้งประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และแบบปลายเปิด (Opened end) ตลอดจนแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองไทย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ Chi-Square test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 นอกจากนั้นข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์โดยวิธีการการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ ผลการวิจัยเป็นดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น หญิง จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 62.90 จำแนกตามอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัวจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 จำแนกตามการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคหรือกลุ่มการเมืองจำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 87.70 จำแนกตามสถานภาพการสมรสส่วนใหญ่ สมรสแล้ว จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 จำแนกตามการศึกษาส่วนใหญ่ จบ การศึกษา ปริญญาตรี หรือสูงกว่าจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 จำแนกตามอายุส่วนใหญ่ มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่ มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาทจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 46.10 และจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ 4 - 6 คน จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20

2. ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.54$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูง จำนวน 2 ด้าน และ ระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ทัศนคติทางการเมืองไทย ($\bar{X} = 3.99$) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.58$) และ ความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนของประชาชน มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ส่วนเพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้ (1) จัดกิจกรรมชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทย (2) อยากให้ประชาชนในพื้นที่รักใคร่สามัคคีแม้จะมีความคิดที่แตกต่าง (3) ส่งเสริมบทบาทประชาชนทางการเมืองในเขตตำบลหนองโน รวมถึงการศึกษามหาวิทยาลัยประชาชนทางการเมืองในเขตตำบลหนองโน โดยการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เดิม (4) สร้างแนวความคิดการรวมพลังกระตุ้นให้สตรีตระหนักและให้ความสำคัญกับศักยภาพของตนเอง ทั้งนี้หน่วยงานส่วนกลางถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการ

พัฒนาสตรีในด้านต่างๆ และ (5) จัดตั้งหน่วยงานราชการที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมและพัฒนาบทบาททางการเมืองเพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาและเป็นศูนย์ข้อมูลศึกษาหาข้อมูลและวิเคราะห์วิจัยปัญหา ติดตามและประเมินผล และเป็นหน่วยประสานงานและส่งเสริมด้านการพัฒนา ให้ครอบคลุม ทั้งในประเภทหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับสูง

ผลการวิจัย พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.54$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงจำนวน 2 ด้าน และ ระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ทศนคติทางการเมืองไทย ($\bar{X} = 3.99$) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.58$) และ ความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.05$) ทั้งอาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมองว่าการปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ดีอยู่แล้ว เป็นการแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตยที่ประชาชนปรากฏตัวแสดงตนในการใช้สิทธิเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำทางการเมืองจึงเป็นการแสดงออกในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจธิปไตยที่แท้จริงด้วยเหตุนี้การเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเพื่อกำหนดผู้นำทางการเมืองของตนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในสังคมใดถ้าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ จะทำให้ประชาชนมีโอกาสได้ผู้นำทางการเมืองที่ดี ดังนั้น การใช้อำนาจของประชาชนในการกำหนดผู้ปกครองจึงเป็นการแสดงออกซึ่งมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญยิ่ง และเป็นกลไกสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีอำนาจในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศทั้งในการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สรรเพชร พลอยสังวาล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการระดับอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการอำเภอเขาวงมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง โดยในด้านการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และการ

วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์มีระดับสูงที่สุด รองลงมาคือมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเอง ความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์และการมองโลกในแง่ดี การนิยมอำนาจเด็ดขาด และความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรี และความเสมอภาคของมนุษย์ในการเปรียบเทียบวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทั้งสามกลุ่ม พบว่า ข้าราชการพลเรือนกับข้าราชการครูมีวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับสูง สูงกว่าข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ เพศ อาชีพ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การเป็นสมาชิกพรรค ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

2.1 การเป็นสมาชิกพรรค มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การรวมตัวของบรรดาสมาชิกเพื่อสนับสนุนผู้นำทางการเมืองคนใดคนหนึ่งเท่านั้นพรรคการเมืองทุกพรรคไม่ว่าพรรคเล็กหรือพรรคใหญ่มีสาขาพรรคน้อยมาก สาขาบางแห่งมีแต่รูปแบบที่เป็นทางการเท่านั้น ไม่มีบทบาทอะไร สาขาพรรคมีความสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ 1 เป็นหน่วยงานของพรรคเชื่อมโยงกับประชาชนในเขตเลือกตั้งและช่วยสร้างฐานสนับสนุนของพรรคในหมู่ประชากรเลือกตั้ง 2 เป็นหน่วยงานของพรรค ในการร่วมคัดเลือกผู้รับสมัครรับเลือกตั้งในเขตนั้น ๆ

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ อารียา ลัทธิจโรสกุล (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครนายก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น และข้าราชการในจังหวัดนครนายก ว่ามีความโน้มเอียงไปในทางประชาธิปไตยมาก-น้อยเพียงใด และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ กับระดับวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการในจังหวัด

นครนายก ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลเมืองนครนายก และกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้ง 4 แห่ง คือ สุขาภิบาลท่าช้าง สุขาภิบาลบ้านนา สุขาภิบาลองค์กรักษ์ และสุขาภิบาลเกาะหวาย และข้าราชการจำนวน 453 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษา การมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดนครนายก ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การติดตามข่าวสารทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผลการศึกษาพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นระดับวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่าข้าราชการ แต่มีระดับวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นรวมทั้งข้าราชการอยู่ในระดับปานกลางนอกจากนี้ยังพบอีกว่า ข้อมูลที่ได้จากส่วน ที่หนึ่งจากนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการ

2.2 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน

ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่มีอิทธิพลมากในหลายๆด้านของชีวิตสิ่งที่บุคคลได้รับจากการศึกษานอกจากจะเป็นการประสิทธิประสาทวิชาความรู้ในวิชาชีพแล้ว ยังได้รับความรู้และแรงกระตุ้น ให้สนใจและปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของพลเมืองให้รู้จักเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ให้รู้จักแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ โดยเฉพาะสถาบันศึกษาในสังคมประชาธิปไตย จะส่งเสริมให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับวัยและความรับผิดชอบ

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2520 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า มีวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยในระดับสูง และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการในระดับกลาง ในประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งพบว่านักศึกษาระดับปริญญาโทมีความเชื่อมั่นต่อการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และความสำนึกในหน้าที่พลเมืองระดับสูง

2.3 รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน

ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมทางการเมืองในรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายๆกิจกรรมของการเข้าร่วมสูงกว่าคนที่มียาได้ต่ำกว่าที่การเข้าร่วม

กิจกรรมดังกล่าวจะเป็นการเข้าร่วมนาน ๆ ครั้งหรือบางโอกาส ได้แก่ กิจกรรมการฟังอภิปราย
สัมมนา ปราศรัยหาเสียงขอพรรคการเมืองนักการเมือง การให้ความรู้หรือเผยแพร่เปลี่ยน
ความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่คนในชุมชน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ประสิทธิ์ บุญเลิศ (2531 : บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง
สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชน ใน
เขตสุขภาพเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย และพบว่าปัจจัยทางสถานะทางเศรษฐกิจ
และสังคม 9 ประการ คืออายุการศึกษา รายได้ เพศ อาชีพ สถานภาพการสมรส ภูมิฐานะ การ
เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรในสังคมและการเป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีชาติพันธุ์เป็นชนส่วนใหญ่
ใหญ่ในสังคม มีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตำบล
หนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 จัดกิจกรรมชุมชนเพื่อให้ประชาชน ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การเมืองการปกครองของไทย
- 1.2 อยากรให้ประชาชนในพื้นที่รักใคร่สามัคคีแม้จะมีความคิดที่แตกต่าง
- 1.3 ส่งเสริมบทบาทประชาชนทางการเมืองในเขตตำบลหนองโนรวมถึง
การศึกษาบทบาทประชาชนทางการเมืองในเขตตำบลหนองโนโดยมีการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนา
องค์ความรู้เดิม
- 1.4 สร้างแนวคิดการรวมพลังกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักและเห็น
ความสำคัญกับศักยภาพของตนเอง ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดในการ
ขับเคลื่อนพัฒนาสตรีในด้านต่างๆ
- 1.5 จัดตั้งหน่วยงานราชการที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมและ
พัฒนามาตรฐานทางการเมืองเพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาและเป็นศูนย์ข้อมูลศึกษาหาข้อมูล
และวิเคราะห์วิจัยปัญหา ติดตามและประเมินผลและเป็นหน่วยประสานงานและส่งเสริมด้าน
การพัฒนา ให้ครอบคลุม ทั้งในประเภทหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ของประชาชนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาวิถีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อหาแนวทางให้ประชาชนเกิดความซึ่มซัับความเป็นประชาธิปไตย นำไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY